

Inspreektekst – heeft geen doorgang gehad.

Brandbrief aan gemeenteraad West Betuwe, bijeen 27 februari 2024

Geachte raadsleden, inwoners en ondernemers,

Vanavond spreek ik namens een grote groep zeer bezorgde inwoners en ondernemers uit het buitengebied van Ophemert en omstreken. Er is de afgelopen dagen veel onrust ontstaan over een geheime notitie van de gemeente West Betuwe aan de gemeente Tiel. Kort samengevat voelen de inwoners zich ernstig in de kou gezet. Wij vragen de gemeenteraad vandaag dringend actie te ondernemen.

Wat is er aan de hand? De gemeente Tiel studeert al jarenlang op een mogelijke nieuwe Westelijke Ontsluitingsweg voor Tiel. Doel van deze studie is om de groeiende wijk Passewaaij goed te verbinden met de A15 en ook om het huidige sluipverkeer door de kern Wadenoijen te verminderen.

De gemeente Tiel heeft een uitvoerig participatietraject doorlopen voor haar eigen inwoners en ondernemers en er zijn nu 5 varianten geselecteerd. Verkeersbureau Movares heeft daar nu een concept Milieu Effect Rapportage (MER) voor opgesteld, daarin staan allemaal aspecten als milieu, verkeersbewegingen, geluid, luchtkwaliteit, kosten en draagvlak. Uit alle rapporten blijkt duidelijk dat variant 1B, dat is het opwaarderen van de bestaande N834 met betere kruispunten en dubbele rijbanen naar afslag Tiel-West de slimste keuze is. Maar Movares durft nu geen duidelijke voorkeursvariant aan te wijzen, omdat ieder alternatief wat voor- en nadelen kent. Daarmee is de keuze in Tiel nu vooral een politiek proces.

In de basis gaat de keuze voor de gemeenteraad van Tiel om het ofwel stevig opwaarderen van de bestaande weg N834 naar de A15-afslag Tiel-West met dubbele rijbanen en verbeterde kruisingen, ofwel het aanleggen van een compleet nieuwe weg dwars door het buitengebied van Wadenoijen naar de A15-afslag Wadenoijen (dat zijn varianten 2 tot en met 5). Daarbij heeft Rijkswaterstaat overigens aangegeven dat 3 afslagen voor de stad Tiel op de A15 helemaal niet nodig zijn, de 2 bestaande afslagen zijn ruim voldoende.

Vorig jaar, in 2023, is er flink wat maatschappelijk verzet ontstaan in het dorp Wadenoijen voor de plannen om een nieuwe grootschalige 80 km/uur weg aan te leggen dwars door het groene landschap van Wadenoijen. Er is daarna ook maatschappelijk verzet ontstaan langs de bestaande N834 om die weg op te waarderen. Door deze maatschappelijke druk komt bij sommige raadsleden in de gemeenteraad van Tiel de zogeheten vijfde, meest zuidelijke variant (die een heel eind vlak langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt) in beeld als een wankel politiek compromis.

Deze vijfde variant scoort uit verkeerskundig optiek veruit het slechtst: deze variant biedt onvoldoende ruimte aan de toekomstige verkeersstromen uit Passewaaij en draagt onvoldoende bij aan het voorkomen van sluipverkeer door de kern Wadenoijen. Deze variant heeft wel een enorme impact op de inwoners van Ophemert die in de buurt van dat tracé wonen. Je zal maar nu maar wonen in het prachtige buitengebied, dat door de gemeente en provincie nadrukkelijk als stiltegebied voor flora en fauna is aangewezen, en dan ineens een drukke provinciale weg recht voor je deur krijgen met dag en nacht razende vrachtauto's die 80 km/uur rijden en nauwelijks oversteekplaatsen. Een nieuwe herrie-makende Berlijnse muur voor je neus! De vijfde variant heeft een zeer ongewenste impact op het groene landschap van de gemeente West Betuwe, het stiltegebied en de recreatiemogelijkheden. Deze variant druist ook lijnrecht in tegen het landschapsontwikkelingsplan van de gemeente West Betuwe.

Inwoners, ondernemers en de gemeenteraad van West Betuwe zijn tot nu toe niet betrokken in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel en de gemeente West Betuwe.

Maar nu komt het: het College van Burgemeester en Wethouders van West Betuwe heeft in oktober 2023 een notitie vastgesteld en verzonden naar het college van Tiel. Het college van West Betuwe heeft de inhoud van deze notitie niet openbaar aan de gemeenteraad verstuurd (naar verluidt wel via een vertrouwelijke e-mail systeem, maar dat is niet traceerbaar voor inwoners). Wij wisten hier dus niets van, pas na veel zoeken en zeuren kwam deze notitie deze week tot verrassing van veel betrokkenen boven water.

Een paar opvallende quotes uit die notitie. Dit zijn letterlijk dus enkele bestuurlijke uitspraken van de wethouder van West Betuwe aan Tiel:

- "Er is een duidelijke voorkeur voor variant 5"
- "De gemeente West Betuwe is bereid mee te werken aan een bredere aanpak die invulling geeft aan de regionale doelen"
- "Variant 5 komt weliswaar minder positief uit voor de afwikkeling van sluipverkeer, maar biedt in onze ogen de meeste kansen voor een positieve verkeersafwikkeling uit Passewaaij"
- "Voor variant 5 geldt dat voor de impact op het landschap de natuurlijke lijnen en grenzen gevolgd worden, waardoor het landschap, de klimaatrobuustheid en biodiversiteit versterkt kan worden"

We lezen in de notitie dus indirect dat de gemeente West Betuwe bereid is "mee te werken" aan de weg als deze regionaal wat oplevert. Zo'n bestuurlijk signaal wordt al snel opgevat als "mee te betalen", omdat de financiële opgave voor Tiel voor de weg enorm is en de lasten zo veel mogelijk verdeeld moeten worden.

Verkeerskundig bevat deze notitie onjuiste informatie. Bureau Movares heeft aangetoond dat variant 1B (opwaarderen N834) de snelste en meest logische verkeersafwikkeling uit Passewaaij oplevert. Dat het college van West Betuwe nu concludeert dat juist variant 5 (met de laagste gekwantificeerde verkeersafwikkeling) de meeste kansen voor een positieve verkeersafwikkeling uit Passewaaij oplevert is volstrekt onjuist. Tot slot is de conclusie dat met het aanleggen van een nieuwe weg het landschap, de klimaatrobustheid en biodiversiteit juist versterkt wordt complete nonsens. Het landschap wordt juist ernstig aangetast, het stiltegebied (met nu volop ruimte voor biodiversiteit) wordt juist de nek om gedraaid bij variant 5.

Er vallen ons nog twee zaken op in de brief van West Betuwe aan Tiel. Ten eerste schiet het college van West Betuwe inhoudelijk allemaal gaten in de MER analyse van Movares. Volgens West Betuwe zijn conclusies onvolledig en zijn varianten technisch te positief ingetekend. Dat zijn nogal harde conclusies als je bedenkt dat deze afgeronde MER analyse nog een heel formeel inspraak proces in moet. West Betuwe geeft als het ware alvast ruim baan aan bezwaarmakers om besluitvorming over die MER langdurig te frustreren. En als het onderzoek zo onvolledig is, waarom spreek je dan wel alvast een voorkeur uit?

Een tweede opvallend onderdeel is de nadrukkelijke voorzet (wens) uit West Betuwe voor het realiseren van een nieuwe verkeersontsluiting tussen Geldermalsen met A15 afslag Tiel West. Dat brengt een mogelijke verlenging in beeld van de Westelijke Ontsluitingsweg (variant 5) langs de Tielerweg naar Geldermalsen, of zelfs het doortrekken van variant 5 langs de Bommelweg naar afslag Est. Dit zijn allemaal grote ingrijpende maatregelen op het grondgebied van West Betuwe, daar kan je niet zo maar achteloos wat opmerkingen over maken als college, zonder nadrukkelijke consultatie met de gemeenteraad en inwoners.

In de notitie wordt geen woord gerept over het informeren van - en laten meepraten door betrokken inwoners en ondernemers. De inwoners van Ophemert staan dus tot nu toe helemaal buitenspel, aan draagvlak wordt nul komma nul gewerkt.

Het gemeentebestuur van Tiel is op dit moment bezig met de keuze voor een voorkeursvariant. Ronduit schokkend is te vernemen dat de gemeente Tiel claimt dat ze goed geluisterd hebben naar hun eigen inwoners uit Wadenoijen en de inwoners langs het bestaande tracé (N834). Maar de inwoners uit buurgemeente West Betuwe zijn (kennelijk) tweederangsburgers. Dat werd ook lachend bevestigd in de gemeenteraad van Tiel bij de presentatie van de laatste onderzoeksresultaten in januari 2024.

Er zijn de afgelopen weken politieke krachten in Tiel in het spel die juist de notitie uit West Betuwe gebruiken om nu te gaan kiezen voor variant 5. Voor Tiel levert deze variant misschien het minste gezeur op (van eigen inwoners) en West Betuwe wil nog meebetalen ook! Op deze manier worden wij als inwoners van West Betuwe niet alleen gepiepeld en volledig buiten de politieke besluitvorming van Tiel gehouden, we krijgen straks nog die weg voor onze deur dankzij de actieve inzet van ons eigen gemeentebestuur uit West Betuwe!

Inmiddels is ook de Dorpstafel Ophemert betrokken bij dit dossier, in een recent schrijven aan het college heeft de dorpsstafel aangegeven geschrokken te zijn van alle speculaties van het college van West Betuwe en het college dringend verzocht eerst een dialoog aan te gaan tussen de gemeente en de inwoners van Ophemert. De dorpsstafel is (terecht) van mening dat het college van West Betuwe geen voorkeur voor variant 5 kan uitspreken, voordat daar het draagvlak is getoetst met de inwoners en ondernemers. De Dorpsstafel heeft ook aangeboden een faciliterende rol te kunnen vervullen door bijvoorbeeld een dorpsbijeenkomst te organiseren.

Er moet vandaag echt iets gebeuren. Wij verwachten veel meer dan alleen wat nederige excuses van de wethouder of wat mondelinge toelichting. Wij dringen erop aan dat de gemeenteraad van West Betuwe vandaag een pas op de plaats maakt en het college expliciet corrigeert. Die notitie richting Tiel moet terstond worden ingetrokken en er moet eerst een zorgvuldig gesprek met de inwoners en ondernemers plaats gaan vinden. Waarbij alle overwegingen van Tiel de revue kunnen passeren en West Betuwe met een standpunt komt, afgestemd met de gemeenteraad en de inwoners en ondernemers.

Namens 50 bewoners uit het gebied,
Babette de Bruijn